

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 10 K, za pol leta 5 K. Naročnina : : za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 10-50 K, za Ameriko 11-50 K. : : List in oglasi se plačujejo naprej. : :

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec, nasl. : :

Proklamacija regenta Aleksandra.

Belgrad, 6. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dopisni urad poroča: Regent Aleksander je izdal danes nastopno proklamacijo:

Mojemu narodu, Srbom, Hrvatom in Slovencem!

Dočakali smo srečni, davno zaželjeni dan našega osvobojenja in našega svobodnega ujedinjenja v narodni državi, kjer bo mogel živeti naš narod svoje polno življenje in bo mogel brez ovir uživati darove, s katerimi je blaga božja roka tako obilno obdarila našo lepo domovino. Izpolnjena je zaobljuba, ki so jo skozi veke s svojo krvjo vedno obnavljali in potrjevali vsi naši rodovi. Po enodušni odločbi našega naroda, izraženi z enodušno izjavo njegovih najboljših zastopnikov, so združeni vsi dosedaj razcepljeni deli naše domovine v enotno kraljestvo, na čigar vlado je po narodni volji poklican kralj vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, moj vzvišeni oče, Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. Vršeč kraljevo oblast v njegovem imenu sem sestavil v sporazumu z voditelji in pooblaščenici vseh narodnih strank, srbskih, hrvatskih in slovenskih, našo prvo državno vlado, kot viden znak našega bratstva in naše popolne bratske solidarnosti. V tej vladi sedijo in delajo složno narodni voditelji vseh treh ver, vseh treh imen, vseh strank in vseh pokrajin našega kraljestva. Moja vlada bo delala v popolnem soglasju z narodnim predstavništvom in bo njemu odgovorna. Zato bo njena dolžnost, da čimprej skliče v Belgrad narodno predstavništvo, sestavljeno iz odposlancev srbske skupščine ter Stare Srbije in Makedonije, iz sorazmernega števila članov Narodnega veča ter iz zastopnikov Vojvodine in Črnogore. Narodno predstavništvo bo začasni, vendar pa polnomočni zakonodajni činitelj v našem kraljestvu. Kot kralj svobodnega in demokratskega naroda se bom v vsem strogo držal načela ustavnega, parlamentarnega vladanja,

ki bo temeljni kamen naši, po prosti volji naroda osnovani državi. V tem duhu in po teh načelih bo vladala moja vlada državo in reševala vsa vprašanja zunanje in notranje politike. Vlada bo predložila narodnemu predstavništvu volilni red, ki bo zajamčil na podlagi splošne volilne pravice svobodne volitve za ustavotvorno skupščino. Ta bo vladi predložila v rešitev načrt demokratske državne ustave v duhu državnega edinstva z obširno upravno avtonomijo in z zajamčenjem najširših političnih svoboščin in državljskih pravic. Dolžnost moje vlade bo, da takoj razširi na vse kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev vse pravice in svoboščine, ki so jih po ustavi kraljevine Srbije dosedaj uživali srbski državljani. S tem bo priznana in utrjena popolna enakost vseh državljanov kraljestva pred zakonom, odpravljena vsaka predprava stanu ter zajamčena svoboda in enakopravnost veroizpovedanj.

Moja želja je, da se takoj prične s pravično rešitvijo agrarnega vprašanja, da se odpravijo kmetstva in zemljiška veleposestva. V obeh primerih bo proti pravični odškodnini dosedanjim lastnikom razdeljena zemlja med siromašne poljedelce. Vsak Srb, Hrvat in Slovenec bo gospodar na svoji zemlji! V naši svobodni državi morajo biti in bodo samo svobodni lastniki zemlje. Zato sem pozval svojo vlado, naj takoj sestavi komisijo, ki bo pripravljala rešitev agrarnega vprašanja. Kmete-tlačane pozivljam, naj v zaupanju v mojo kraljevo besedo mirno pričakujejo, da jim naša vlada zakonitim potom preda zemljo, ki bo zanaprej samo božja in njihova, kakor je to že zdavnaj v Srbiji.

Štiriletna vojna nam je povzročila neizogibne globoke izgube v vseh ozirih. V svrhu čim hitrejšega in povoljnega prečiščenja in pa da se povrnejo v naše dežele čimprej normalne razmere, bo posvetila moja vlada svojo glavno skrb narodni prehrani, posebno prehrani siromašnih ljudskih slojev in pomoči in preskrbi vojnih invalidov, obnovi upuščene in razdejane domovine, kakor tudi obnovitvi rednega prometa na kopnem in na morju, kar je

prvi predpogoj za pravilni razvoj narodnega življenja. Najnujnejša in najvažnejša naloga moje vlade je sedaj, da doseže pri sklepanju svetovnega miru tako določitev naših državnih mej, da se bodo verno krile z etnografskimi mejami celokupnega naroda ter da ne preide noben del naše zemlje v tujo last. V dosegu uspeha je neobhodno potrebno, da zbere in zedini naša mlada država vso svojo moralno in materialno moč. Neobhodno potrebno je, da postane njeno notranje življenje močno in silno. Zato pozivljam vse dobre državljane in zveste sinove našega kraljestva, da pomagajo moji vladi z besedo, z delom in z zgledom pri njenem prizadevanju za ohranitev sedanjega miru in reda v domovini. To ni potreba samo za sedanost, temveč je tudi naloga za bodočnost našega kraljestva. Naši plemeniti zavezniki in ves svet so z utemeljenim občudovanjem in z zasluženim priznanjem ocenili junaške napore in samozatajevanje moje vojske ter vztrajnost mojega naroda. Potrudimo se, da jim vse nudimo s tem, da pozabimo svoja medsebojna nasprotstva in opustimo vse naše prepire, zgled treznega in zavednega naroda, vrednega, da živi in da dela v miru z velikimi prosvitljenimi narodi, katerim je bil sebi v čast in ponos hraber vojni drug in lojalni zaveznik. Ohrabreni po zgledih vzvišenega rodoljuba in požrtvovalnosti naših vojakov, naših mučnikov in vseh naših delavcev, ter klanjajoč se grobovom naših junakov, bova jaz in moja vlada neprestano in budno skrbela za rodbine vojakov, ki so, ovenčani z večno slavo, padli v krvavi borbi za udejstvitev zgodovinske misli in naloge našega naroda.

V imenu svojega vzvišenega očeta in v svojem imenu pošiljam kraljevski pozdrav vsemu svojemu narodu, vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem.

Bodi nam vsem srečno novo leto, v katerem se bo v imenu božjem razvila in za veke ponosno zaplapolala naša trobojnica, s slavo odličena, po vsem priznana in spoštovano znamenje našega kraljestva, sijajni dokaz suverenitete naše države; zaplapolala bo po vseh naših deželah, na

vseh naših gorah, na vseh naših rekah in otokih, vsepovsod do našega sinjega morja.

Napolnimo svoja srca s krepko vero v zdravo, močno in budno življenje našega kraljestva, Bog in duh naših prednikov in naših velikih mrtvecev naj bdita nad nami vsemi, naj nas hrabrita in krepija v vztrajnem, naporinem in složnem delu za blagostanje in srečo mojega naroda.

Dano v našem kraljevem dvorcu v Belgradu, dne 6. prosinca 1919.

Aleksander, s. r.

Predsednik ministrskega sveta Stojan M. Protić, s. r. — Podpredsednik ministrskega sveta dr. Anton Korošec, s. r. — in vsi drugi ministri.

Jugoslavija v nevarnosti. Koroški Nemci na obronkih naše kranjske dežele!

Pravkar so prispele nad vse žalostne vesti, da je padla Področica z železniško postajo vred v nemške roke, torej stoje nemčurske tolpe pred jeseniškim predorom, na pragu naše kranjske dežele!

Dolenjski fantje in možje!

Prišla je ura odločitve! Hočemo li biti svobodni jugoslovanski narod, ali pa suženj staroznane avstrijsko-nemške ošabnosti?!

Čas sedanosti z njega naglimi preobrti hiti v brzini svetlobe — a mi gledamo topo in čakamo držaje roke križem, kaj bo!

Narodna vlada kliče za prvo polovico januarja t. l. le one, ki naj bi po svoji državljski obveznosti služili državi SHS, kot redne vojake za dōbo bornih šest mesecev in branili v skrajni sili lastno grudo! Toda že na prvi poklic čujejo se z dežele klici: „Dovolj smo služili vojake tri in še več let in to v vojni — sedaj hočem živeti mirno doma svojem in poklicu!“

Ti klici — Dolenjci — niso besede kranjskih slavnoznanih junakov, taki izrazi značijo močvirje boljševiškega duha,

Zgodovina frančiškanskega samostana in cerkve v Novem mestu.

Sestavil P. Alfonz Furlan.

Kronika novomeškega samostana ne omenja delovanja frančiškanov te dobe; iz zapisnika mrtvih frančiškanov pa izvemo, da je bil p. Janez izvrsten spovednik; p. Andrej in p. Sebastijan izvrstna slovenska pridigarja; delili so tedaj svete zakramente in oznanjevali besedo božjo.

Leta 1505. dne 28. januarja je umrl p. Mihael iz Ljubljane, dober pridigar in gvardijan.

Leta 1507. dne 22. novembra se je preselil v večnost brat Andrej iz Encersdorfa pri Dunaju lajik, to je redovnik, ki ni mašnik.

Leta 1510. so zatisnili oči za vselej p. Ignacij iz Rattenberga dne 16. februarja; p. Matija s Hrvaškega dne 8. marca in brat David iz Novega mesta dne 27. novembra.

Leta 1511. sta zaspala v Gospodu p. Nikolaj iz Šostajna (Schönstein), izvrsten slovenski in nemški pridigar dne 30. aprila in

p. Ludovik iz Dovja, bivši gvardijan, dne 18. septembra.

Leta 1518. dne 20. oktobra je umrl brat Felician iz Slavonije, sakristan.

Leta 1520. dne 3. julija se je ločil s tega sveta klerik brat Marcelin iz Kamna (Steindorfia).

Leta 1521. dne 16. decembra se je preselil v večnost p. Matija z Dunaja, prej konventualec ali minorit je iz gorečnosti za natančno spolnjevanje redovnega vodila prestopil k frančiškonom observantom.

Leta 1525. sta umrla dne 4. februarja p. Krištof iz Št. Hipolita na Dolnjem Avstrijskem, bivši učitelj novincev in vikar in br. Bernardin, lajik, vzgleden oskrbnik.

Leta 1526. sta umrla: br. Marka iz Beljaka, lajik, dne 2. marca in p. Izidor iz Innichena na Tirolskem, dne 9. avgusta.

Leta 1528. dne 18. maja je umrl p. Jakob — pridigar in prokurator (oskrbnik) tega samostana.

L. 1530. dne 3. marca je umrl p. Hilarij iz Kočevja, pridigar.

Leta 1531. je umrl p. Jernej iz Kamnika, je bil vesel in v trpljenju potrpežljiv, pridigarsko službo je opravljal 12 let.

Leta 1532. so umrli: brat Uldarik s Hmelnika, lajik, jako star, dne 12. aprila;

p. Pavel iz Pferdersheima, spreten v raznih opravilih, dne 25. junija in p. Sebastijan iz Novega mesta, goreč pridigar in slovenskemu ljudstvu jako priljubljen, dne 29. julija.

Leta 1534. dne 17. avgusta je umrl p. Sebastijan iz Novega mesta, izvrsten slovenski pridigar in bivši gvardijan; ta in prejšnji mislim, da je samo eden redovnik.

Leta 1535. (1530) dne 6. julija je zgorel v mestnem požaru p. Janez iz Kemptna. Vrhovec pravi, da je v postu l. 1540. grozen požar vpepelil skoraj vse mesto. P. Herzog (Cosmographia Austriaca pag. 64) piše, da je samostan pogorel leta 1530. in v njemu tudi p. Janez iz Kemptna.

Leta 1538. so umrli: p. Pankracij iz Novega mesta, pridigar in bivši gvardijan, dne 2. februarja; brat Matija iz Litije, lajik, dne 28. junija; brat Lenart N. jako pobožen lajik, dne 30. septembra in p. Pankracij iz Fürstenfelda, bivši gvardijan, 3. decembra.

Leta 1539. se je dne 16. junija preselil v večnost brat Ambrož iz Bulke, lajik.

Že pred letom 1548. se je vkoreninila nova vera Lutrova v Novem mestu; s prva so jo sprejeli samo nekateri meščani, ki so sramotili katoliške pridigarje in duhovnike ter hujskali ljudstvo, da je začelo po mestu

rogoviliti in razsajati. (Vrhovec stran 71.) Napadali so pridigarje; nek Luteran je smrtno ranil pobožnega in učnega p. Janeza z Ogrskega, ki je zaradi prejetih ran umrl dne 7. januarja leta 1548. (Zapisnik mrtvih na ta dan) in pokopan v frančiškanski cerkvi. (Herzog, Cosmog. Aust. pag. 64.) Novomeški prošt Jurij Graf je dal zapreti Vlahoviča, luteranskega pridigarja, vlada in pa goreči pridigarji so zadrževali, da se ni nova vera širila. Leta 1597. so še poskusili voliti luteranskega župana in svetnike, pa jih je bilo premalo. Tu pa tam se je še nahajal kak luteran, ki so naposled izumrli.

Bosenski frančiškani so morali bežati pred krvoločnimi Turki iz Bosne na Hrvaško, iz Hrvaškega na Kranjsko. Predstojnika dunajske frančiškanske pokrajine so prosili, naj jim odstopi samostana v Novem mestu in Ljubljani. Ta jim je s svojimi svetniki prošnjou uslišal in vrhovni predstojnik vsega reda je to potrdil dne 17. maja leta 1559. Tako so prišli bosenski in hrvaški frančiškani na Trsat, v Pazin in Istri, na Sveto goro pri Gorici, v Ljubljano in Novo mesto in napravili novo redovno pokrajino ali provincijo svetega Križa bosensko, hrvaško, kranjsko-slovensko, ki je obstajala do leta 1900., ko so ločili hrvaške samostane v hrvaško redovno pokrajino sv. Cirila in Metoda, slo-

Dolenjski fantje in možje! Če je nas kedaj klicala domovina na plan, je to pač v tej veleresni uri! Izgovor ta ali oni — ne drži!

Če si tudi služil, dragi Dolenjec, hlapčevsko pokorno in udano zatiralcem svoje slobode in smrtnim tvojim sovražnikom makari deset let, vsa ta strašna služba nas ne sme odvrniti od ljubezni do naše tako mlade slobode!

Domovina SHS in z njo je tudi naša lepa bogata dolenjska ožja domovina — žitna zakladnica vse Slovenije — obsojena tujemu gospodstvu, obsojen je ne le dom naših preizkušenih, vedno tlačjenih tužnih koroških bratov, nego tudi naši lastni, tihi domovi!

Dolenjci! Oklenimo se v bratski ljubezni, v junaški slogi prapora obrambe — zastave slobode — in pojdemo v boj za dom, za naše stare pravice! Vsi na krov, da pokažemo širnemu svetu, da smo dolenjski Slovenci junaki, kakor je junak naš brat Srb in Hrvat! Kri naša naj svedoči našo narodno ljubezen do širše slobodne Jugoslavije! Naj izve ves kulturni svet, da hočemo živeti vsi, Slovenci, Hrvati in Srbi na lastni zemlji, odločevati pa o lastni usodi, če treba — tudi z jeklom in krvjo! Naprej, naprej, zastava ujedinjene Jugoslavije!!

—u.

Razglasi Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Pozivni razglas. Narodna vlada SHS, Poverjenišvo za narodno brambo razglasa: Radi odpustitve starejših letnikov od vojaškega službovanja se na podstavi sklepov Narodnega vjeća v Zagrebu in Narodne vlade SHS v Ljubljani, pozivljajo s tem vsi v letih 1895, 1896, 1897, 1898 in 1899 rojeni, ki so bili pri prejšnjih prebiranjih za črnovojsko službo z orožjem sposobnim spoznani, v vojaško službovanje, nakar se bodo starejši letniki sorazmerno s številom vpoklicanih iz vojaške službe odpuščali. Dolžnost priti k službovanju imajo vsi tisti, ki so v ozemlju SHS pristojni ali rojeni, kakor tudi tisti, ki ne morejo dokazati inozemskega državljanstva.

Priti ni treba:

I. Onim, ki so bili po ponovnem pregledu superarbitraciji prijavljeni za vedno invalide, ali premeščeni v neaktivno razmerje, ako ta doba še ni potekla. Vsi ti se pa javijo pri pristojnih orožniških postajah.

2. Rezervnim častnikom, praporščakom in kadetnim aspirantom zgoraj navedenih letnikov.

Nepokorščina proti temu pozivu se bo strogo kaznovala po vojaškem zakonu.

Vse dosedanje oprostitev brez izjeme se z dnem tega razglasa razveljavijo.

Prošnje za oprostitev naj nemudoma vložijo pri okrajnih glavarstvih:

1. Posestniki podedovanih kmetij in vzdrževalci rodbin (v zmislu §§ 29, 30 in 31 vojnega zakona).

2. Bogoslovci ter dijaki, ki se izkažejo s potrdilom, da obiskujejo srednje, visoke šole ali zavode, ki imajo po brambnem zakonu pravico do enoletne vojaške službe.

Zglasitev: Zglasiti se morajo pri dopolnilnem okrajnem poveljstvu, v čigar področju je njihovo bivališče, in sicer: letnik 1899 dne 8. januarja 1919; letnik 1897 dne 15. januarja 1919; letnik 1898 dne 11. januarja 1919; letnik 1896 dne 18. januarja; letnik 1895 dne 21. jan. 1919 vsakokrat ob 8. uri dopoldne pri že navedenem poveljstvu.

Prejšnje c. in kr. in c. kr. domobransko dopolnilno poveljstvo se je povsod združilo v „Vojno dopolnilno poveljstvo“ Ljubljana, Celje, Maribor.

Tisti, ki pridejo v popolni vojaški opremi in sicer: z vojaško obleko ter z orožjem, dobe nagrade 50 kron.

Vojaške podpore. Narodna vlada je odredila, da se s 15. januarjem 1919 začasno ustavijo vsi nakazani prispevki za preživljanje in ameriške podpore. — I. Kdor hoče izza 16. januarja 1919 nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora najkasneje do 15. januarja 1919 pri pristojnem davčnem uradu vložiti prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad: 1.) da je vpoklicanec še v vojaški službi narodne vojske, a ne v službi narodne straže, ali pa, da se še ni vrnil iz ujetništva; 2.) da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, odnosno s svojo plačo; 3. a) da so svoji vpoklicančevi brez zaslužka in dohodkov, ali pa b) da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevka nikakor ne mogli preživljati. Prošnjam je priložiti dosedanje plačilne pole. Novi prispevki za preživljanje bodo znašali le 1 K 20 vin., oziroma 1 K dnevno, ako svoji, dasi je upravičenost docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Ako pa so upravičeni svoji povsem brez zaslužka in dohodkov, potem znaša prispevek kot doslej 1 K 80 vin., oziroma 1 K 60 vin. dnevno. — II. Kar velja o prispevkih za preživljanje, velja tudi za ameriške podpore. Potrdila na prošnjah morajo biti slična kakor pod točko I. omenjena. Da bi bila brez izplačila podpore podpirancu resno ogrožena prehrana, bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebej. — III. Svoji invalidov in preostali rodovinci padlih, vsled vojne umrlih ali pogrešanih vojakov, ki so doslej prejeli

prispevke za preživljanje, bodo morali do 15. januarja 1919 vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, da se jim nakaže naklonitev po zakonu z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119. — IV. O prošnjah bodo razsojale nove komisije. Pri presoji upravičenosti in potrebnosti se bo rabilo strogo merilo. Zlasti se bodo ameriške podpore nadalje le izjemoma še nakazovale, ker je stik z Ameriko preko Basla v Švici že sedaj mogoč. Nove komisije bodo odločile tudi o vseh vseh primerih, v katerih so davčni uradi odklonili izplačilo vojaške podpore.

Naredba poverjenišva za prehrano o prometu s teleti in klanimi prašiči. Promet s teleti in klanimi prašiči je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani odslej prost. Izvažati se sme taka živina iz območja Narodne vlade SHS v Ljubljani le z dovolitvijo te vlade. Od političnih okrajnih oblastev na podstavi tozadevnih zakonitih določil za preskrbo prebivalstva zahtevani kontingenti klanih prašičev se morajo tudi še vnaprej oddajati zaupnikom vnovčevalnice za živino in mast. Določila o najvišjih cenah za teleta in za klanne prašiče ter določila o najvišjih cenah za teleče meso in za prašičjo mast in prašičje izdelke (naredbe z dne 27. nov. 1918, št. 147. uradnega lista, z dne 1. dec. 1918, št. 168. uradnega lista, z dne 14. decembra 1918, št. 200 uradnega lista in z dne 19. decembra 1918, št. 214. uradnega lista), ostanejo neizpremenjene v moči. V Ljubljani, dne 5. januarja 1919. — Dr. Tavčar s. r.

Dopisi.

Iz Metlike. Nenadoma se je pri nas zopet pojavila „španica“ ter zahtevala pretečeni teden več žrtev, med temi soprogo tukajšnjega davčnega upravitelja Val. Novaka, vzgledno gospodinja in nenadomestljivo dobro mamico malima, nežnima hčericama. Blaga, še mlada pokojnica, je bila marljiva in neumorna kakor čebelica, ki se je trudila za svojo ljubljeno družnico od ranega jutra do pozne noči. Ob splošnem nedostajanju stavkujočih in nikdar zadosti plačanih poslov je bila pogostokrat prisiljena opravljati tudi težka dela, ki njenim slabim telesnim močem niso bila primerna. Nепrestana skrb za svoje drage ji je nadkrijevala prepotrebni počitek; postala je žrtev svojega, vestnega poklica. Neprecenljivo plačilo za Tvoj znojni trud Ti je Vsemogočni že podaril! Svetila Ti večna luč! Kljub skrajno grdemu vremenu in preteči bolezni je spremljalo v žalostnem sprevedu pokojnico k zadnjemu počitku nepričakovano veliko število udeležencev. V imenu prisotnih, katerim je bilo

na obrazih izraženo globoko sočutje, so se poslavljali domači pevci od prerano umrle z ganljivimi žalostinkami pred hišo žalosti in ob grobu. Žalujočemu soprogu, nesrečnima hčericama in sorodnikom pokojnice naše najgloblje sožalje!

Domače in tuje novice.

V spomin stoletnice smrti prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika, ki se je dve leti izobraževal in navduševal za Ilirijo ob bregovih naše Krke, je imela novomeška deška šola ob 8. uri sv. mašo. Nato se je učencem v razredih pojasnilo pesnikovo življenje in delovanje. S pesmijo „Zadovoljnega Kranjca“, se je v višjih razredih zaključila slavnost. — Na podoban način se je obhajal spomin stoletnice Vodnika tudi na tukajšnji gimnaziji. Slovensna Vodnikova akademija se pa vrši v spomladi, najbrže v mesecu sušen.

Pravoslavni Božič so slavili dne 7. januarja v Narodnem domu v Novem mestu naši bratje Srbi-vojaki. Bili so zadovoljno postreženi z različnimi jestvinami, vinom in cigaretam. Čast Novomeščanom in vsem darovalcem, ki so prispevali po svoji najboljši moči, da se je božičnica izvršila zares prijetno. S tem so pokazali svoje velike simpatije do hrabrih Srbov, katerim kliče mo hvaležnim srcem: Bratje Srbi, čestit Vam Božič! Srečno Vam novo leto!

Plesni venček in koncert priredi „Belokranjski Sokol“ v Metliki v nedeljo 12. prosinca ob 7. uri zvečer v prostorih Narodne čitalnice. V ponedeljek 13. prosinca ob 10. uri dopoldne se nadaljuje koncert. Prvič je vstopnina 6 kron in drugič 2 K za osebo. Svira polnoštevilni mestni orkester iz Karlovca. Vsled velikih izdatkov se preplačila hvaležno sprejemajo.

Legija prostovoljcev. K legiji prostovoljcev za Koroško se javlja vedno več naših fantov in mož. Pri skupnem posvetu sta „Zveza orlov“ in „Slovenska sokolska zveza“ sklenili se udeležiti te akcije in složno sodelovati za rešitev koroških bratov. Legija se zbira v belgijski vojašnici objekt VI. v Ljubljani.

Srbi sprejeli gregorijanski koledar. Iz Belgrada poročajo: Vsi merodajni krogi, cerkveni in vladni, so se zedinili, da se uvede gregorijanski koledar. Vsled pravoslavniških božičnih praznikov, ki bi odpadli, če bi se koledar uvedel že z novim letom, se je določilo, da bo 27. januarij po gregorijanskem, in 14. januarij po pravoslavniškem koledarju zadnji dan razlike med obema koledarjema. To je dan sv. Save. Pravoslavni bodo tedaj 14. januarja preskočili na 28. januarja.

venske samostane pa v kranjsko-slovensko redovno pokrajino sv. Križa.

Leta 1569. dne 22. junija je umrl baron Ivan Lenkovič, tajni svetnik cesarjev, polkovnik, posestnik gradov Treythurn na Kolpi, Mehovski, Poganci, Ruperčvrvh, Otočec in drugih. Bil je eden največjih dobrotnikov novomeškega samostana; v svoji oporoki je zapustil samostanu brod čez Krko med Kandijo in Novim mestom; finančni erar ga je odkupil za 62 goldinarjev letnega priboljška; ko je vlada odstopila ta brod mestu, mora mesto ta znesek oddajati samostanu. Ta Ivan Lenkovič je dal samostanu pravico ribarjenja v Krki od tega broda, sedaj mosta, do mestnega mlina. (Chronicon I., 186.) Pokopali so ga z njegovim sinom Krištofom v frančiškanski cerkvi med kapelo sv. Frančiška in sv. Antona.

Leta 1576., pred pustom, 1. marca je mesto pogorelo skoraj do tal, ostalo je le par hiš; zgorel je rotovž, kapitelj in kapiteljska cerkev, vsi oltarji, razpela, zastave, podobne, ves cerkveni lišp, listine, razstlopili so se celo zvonovi. Tudi kmetom, ki so bili podložni kapiteljnu in mestu, je zgorelo vse; iz strahu pred Turki so imeli v mestu shranjeno svoje žito in vse, kar je imelo kaj vrednosti. (Vrhovec str. 77.) Kar je ostalo, je zgorelo leta 1583., kakor piše Valvasor

(B. 11. S. 483). Samostan in cerkev nista zgorela ne leta 1576., ne leta 1583.; za pravno samostanske in cerkvene strehe so pobirali miloščino; ako bi bila zgorela, bi novo napravili in čez 24 let ni mogoče, da bi bil les že trhljen tako, da bi bilo treba narediti novo podstrešje. (Chron. I. 166., 173)

Leta 1577. je umrl br. Štefan iz Racherburga (Radgone?).

Leta 1580. so spremenili Karlovec v trdnjavo, ki je na se potegnil vse dobrote, ki so doslej pritekale v Novo mesto. Zbirališče za obrambo mej sklicanih vojakov je bilo prestavljeno v Karlovec, z njim pa tudi vsa skladišča vojaških potrebščin, civilni in vojaški uradniki. Do tega leta je bila zlata doba za mesto, a sedaj je bilo z novomeškim trgovstvom in tudi z novomeškim blagostanjem skoraj do dobra pri kraju (Vrhovec str. 78).

Leta 1590. po Valvasorju (XI. p. 485), po Iv. Vrhovcu (str. 79) pa leta 1599., je čez pol leta razsajala v mestu neka kužna bolezen in zahtevala nad 800 ljudi, med njimi 149 gospodarjev. Mesto je skoraj do dobra izumrlo; „po Velikem trgu je rastla trava, da bi jo lahko kosili.“ V samostanu ni nihče umrl.

Leta 1601. so popravili samostan in napravili novo streho cerkvi in samostanu.

Leta 1605. je vpepelil velik ogenj nad 60 hiš v mestu. (Vrhovec str. 78) Samostan in cerkev nista zgorela.

Zaradi pogostih požarov in bolezni in ker meščani kot luterani niso bili več naklonjeni samostanu, je bilo vedno manj miloščine in darov. Samostanski predstojnik je bil prisiljen zastaviti srebrni križec (pacifikale) in pozlačen kelih kostanjeviškemu samostanu za 20 cekinov. Novomeški kapitelj se je s pismom dne 4. avgusta 1624. zavzel za samostan in vse prosil v Gospodu, da naj ga podpirajo, ker v njem vzgledno živijo in so ogledalo vseh čednosti. (Chron. I. pag. 177.)

Leta 1625. se je zopet pokazala grozna kuga; umrlo je 322 ljudi, med njimi 15 gospodarjev. (Vrhovec str. 82.)

Leta 1628. dne 27. aprila je dal mestni sodnik (župan) Andrej Gerič samostanu spričevalo, da je po goreči delavnosti frančiškanov iz mesta izginila nova (luteranska) vera in da se grešniki spreobračujejo v mestu in okolici. (Chron. I. pag. 179.)

L. 1653. dne 22. (30) junija je umrl p. Mihael Humar ali Kumar iz Kojškega (a Chumberg) na Goriškem; hvalevredno je opravljal samostanske in redovne službe; za provincijala so ga dvakrat izvolili leta 1625. in 1628. na

tri leta. Skrbel je, da so pogoreli samostan na Trsatu popravili. Zaradi lepih zmožnosti in spretnosti so ga izvolili za provincijala dunajske provincije; potem za komisarja čez vse samostane v nemškem cesarstvu; v redu za generalnega svetnika ali definitorja, v cerkvi za apostolskega misijonarja. Papež Urban VIII. ga je izvolil za kristopolitanskega škofa v Macedoniji leta 1639.; potem je bil pomožni škof ljubljanskega škofa in naposled novomeški prošt leta 1650. Pokopali so ga v samostansko grobnico (Greider. I. c. II. pag. 226).

Leta 1655. dne 24. decembra je umrl p. Leon Maljavec, je bil dvakrat izvoljen za provincijala v Ljubljani leta 1631. in v Kamniku leta 1637.; dne 25. oktobra leta 1632. mu je izročil ljubljanski škof Rajnald cerkvice v Nazaretu na Štajerskem. V redu je živel 44. let. (Greiderer, I. c. II. n. 82 et 145.)

Že novomeški prošt, frančiškan, pater Mihael Humar je delal, da bi se č. patri kapucini naselili v Novo mesto in pomagali svetni duhovščini v pastirstvu; frančiškanov je bilo takrat samo osem v Novem mestu. Samostan so začeli zidati zunaj mestnega obzidja leta 1660, dokončali so ga pa še-le leta 1672. zaradi požara leta 1664. in revščine meščanov.

Sestanek starišev gimnazijske mladine je sklical ravnatelj Wester na dan 5. t. m. v veliko fizikalno dvorano državne gimnazije. Vabilu se je odzvalo prav lepo število gospô in gospodov iz mesta in bližnje okolice. Ravnatelj Wester je iskreno pozdravil vse došlece, povdarjajoč veliko važnost čim tesnejšega stika šole z domom, česar doslej v našem mestu še ni bilo v toliki meri, kakor bi bilo želeti. Dom in šola imata isto nalogo, isti cilj — vzgojo mladine: Zato je potrebno složno sodelovanje obeh činiteljev, da je uspeh tem popolnejši. Stariši in odgovorni njih namestniki naj pomagajo iztrebljati iz mladih duš ovire, ki onemogočujejo napredek dijakov. Pred vsem je treba, da je mladina resnicoljubna in odkritosrčna napram učitelju in očetu, materi. Diči naj jo ljubezen in veselje do dela, temeljitost in natančnost pri učenju. Neopravičenemu izostajanju od pouka se ne sme dajati potuha. Mladini pa je treba tudi prostega časa za telesno okrepitev in duševno razvedrilo. Dobre knjige, pouk v prostih predmetih, v godbi, risanju, igre na prostem, šport — vse to je mlademu organizmu potrebno. Škodljive so pa mladini igre za denar, ki razvijajo v mladih dušah strast. Abstinenco gibanje se naj pospešuje, kar je le mogoče. Tudi prepogosto obiskovanje kinopredstav, zlasti če niso za mladino primerne, je kvarno domišljiji. Izključeno bi moralo biti vsako ponočevanje in popivanje gimnazijske mladine. Nujno potrebno je, da stariši in njih namestniki večkrat prihajajo povpraševati po uspehih in neuspehih svojih varovancev. V konferenčni sobi so vedno dobro došli. Ob sklepu je pozval g. ravnatelj vse navzoče: Otrésite se pretiranega rešpekta, ne verujte dijakom slepo in ne obsojajte učiteljev, ne da bi se prej sami prepričali v utemeljenosti očitkov! Želimo, da prihajate često, potem bodo uspehi še boljši. Tem izvajanjem g. ravnatelja so vsi navzoči glasno pritrjevali. Nato se je ugotovilo mnenje o primernosti nepretrganega pouka na gimnaziji od 7. do 12. ure, oziroma od 8. do 1. ure popoldne s prostimi popoldnevi. Največ glasov (38 izmed 60) je bilo za nedeljen pouk od 8. do 1. ure v zimskem in poletnem času, ostali so bili v prilog nedeljenemu poletnemu pouku, dočim bi naj ostalo po zimi kakor doslej. Višji šolski svet bo o tem odločeval končno veljavno.

D. M.

Narodnega davka je vplačal davčni urad v Novem mestu in sicer: iz nabiralnika 199 K 13 vin., lastni uradniki za december 17 K 35 vin., skupaj 216 K 48 vinarjev.

Za srbske sirote so darovali nčenci tukajšnje državne gimnazije skupno 258 K 64 vinarjev. To je nepričakovano visok znesek, zlasti ker je večina naših dijakov manj premožnih staršev. Kako skromni so bili dijaški doneski v prejšnji dobi, ko so morali prispevati, v primeri s sedanjimi, ko so sami po lastnem nagibu začeli nabirati! Prej je bil povprečni znesek 20 v, za srbske sirote pa je dal sedaj vsak učenec, oziroma učenka, povprečno po eno krono 15 vin. Naša mladina zasluži javno pohvalo.

Kino Jugoslavija v Novem mestu. Kakor je bilo pričakovati so predstave vedno dobro obiskovane. Seveda bi si v tem oziru želeli še marsikaj popolnejšega, toda začetek je pač povsod težak in v zvezi z različnimi nedostatki. Omeniti pa moramo, da niso vse predstave primerne otrokom. Slišimo, da bodo oblasti v tem oziru preskrbele red. Tako bo ustrezal Kino vsestransko občinstvu.

Poziv trgovcem. Veliko trgovcev je nastalo v vojnem času, ki se niso sploh nikdar učili trgovstva. Ti delajo kvar in škodo pravim trgovcem, ker plačujejo malo davka, delajo pa veliko konkurenco s cenami. Tudi so pravi trgovci, ki so se izučili v svoji stroki, segajo pa v pravice drugim kolegom s tem, da prodajajo vse

tisto, kar vidijo pri njemu, seveda tudi s konkurenčnimi cenami. Takšni škodljivi nedostatki se bodo morali čimprej odpraviti, sicer ne bomo več vedeli, kdo je knjigar in kdo je špecarist. Za to bo preskrbela nova država, kakor slišimo in za to moramo skrbeti trgovci sami, da bo vsak trgovec kupčeval le z blagom svoje stroke. S tem se bo stanje slehernemu trgovcu zboljšalo in bomo vsi lahko drug poleg drugega izhajali. S trgovci lajki pa proč!

„Jugoslovanska tiskarna — Jugoslovanska knjigarna.“ Odbor K. T. D. je v svoji seji sklenil, da se tako izpremeni ime dosedanje Katoliške tiskarne in Katoliške bukvarne. Že dalj časa se je v odboru povdarjala misel, da čast katoliškega imena zahteva, da ni v zvezi s trgovskimi zadevami. To prepričanje je izzvalo zgornji sklep odbora.

Vojni kruh. V Slov. Narodu smo čitali, da je rezala v Ljubljani neka stranka kruh iz vojne pekarnice in je dobila v njem prstan iz aluminija. Lansko leto je dobila ista stranka v kruhu kunjjo, s katero je bil prst obvezan. Za prihodnje pa pričakuje neki cel prst v kruhu.

Žigosanje (štempljanje) bankovcev. Te dni se razglasi v „Uradnem listu“ naredba poverjeništvu za notranje zadeve in za finance od 3. t. m., ki po naročilu kr. ministrstva v Belgradu odreja žigosanje (štempljanje) bankovcev avstro-ogrske banke. To je prvi korak, da pridemo polagoma — pot je še dolga in trnjeva — zopet do polnovrednega denarja. Naše prebivalstvo je pač inteligentno dovolj, da bo samo znalo ceniti njega dalekosežni pomen. Brezprimerne in anarhične draginje, pod katero ječimo, ni zakrivilo samo pomanjkanje blaga, tudi dobičkarji in spekulanti vseh vrst in slojev nimajo vsega na vesti, dober del gre na rovaš dejstva, da sta slaba politika in — vsled tega čisto naravno tudi — slabo finančno gospodarstvo blagopokojne Avstrije spravila naše bankovce najprej na svetovnem trgu in potem še v inozemskem prometu skoro ob ves kredit. Denar je koncem koncev blago, in kot dobiš za slabo blago v prvotnem pomenu besede le toliko dobrega, da je tvoj kupčijski drug odškodovan po množini, kar nedostaja na kakovosti, tako mora na slabem denarju vedno toliko pridejati, da pride prodajalec z veliko številko na svoj račun.

Če ozdravimo bankovce, izpolnjen je torej eden predpogojev, dasi ne edini, da ozdravi naše gospodarstvo v obče. Tudi lajik bo razumel, da se nihče ne more lotiti te težavne operacije, dokler ne ve, v kakem obsegu je naš trg okužen s slabimi bankovci. Zato je treba najprej ugotoviti dotično celokupno svoto, ali, kot bi se tudi lahko reklo, inventirati in zabraniti nadaljnji dotok. To se pa da tehnično najlažje in najzanesljivejše izpeljati na ta način, da se vsak „bolan“ bankovec znanuje z gotovim znamenjem, t. j. „žigosa“, kot pravijo Srbi in Hrvati, ali po domače, štemplja. Že kot tako je torej žigosanje za celokupnost in za vsakega posebej tako važno, da smemo pričakovati, da se bo prinesla zadnja krona k štempljanju. Za tistega pa, ki je slep in trmast dovolj, da tega ne uvidi ali noče uvideti, bodi pristavljeno še to, da z nežigosanimi bankovci po 20. januarju ne bo mogel plačati niti davkov in drugih dolgov pri državnih in javnih blagajnicah, niti se mu bodo taki bankovci svoječasno zamenjali za dobre domače. Preostaja mu torej edino le up, da bo na Dunaju več dobil. Ne želimo Dunaju nič slabega, dvomimo pa, da bi mogel podkrepiti prizadetim ta up, če je odkritosrčen in vesten.

Štempljale bodo nalašč za to imenovane komisije, katerih člani bodo župan (njegov namestnik) in še nekaj drugih zanesljivih oseb, ki jih bo imenovalo okrajno glavarstvo. Te komisije bodo poslovale za

eno ali več občin skupaj ali za odlomke občin po navodilu okrajnega glavarstva. Udeleženci zvedo pravočasno po občinskem predstojniku, v katerem kraju bo poslovala zanje določena komisija. Vse drugo bo kaj enostavno: izpolniš „prijavo“, ki jo dobiš pri okrajnem glavarstvu ali pri komisiji za par vinarjev in predložiš to prijavo z bankovci vred svoji komisiji. Štempljati se mora v tvoji navzočnosti, bankovce pa dobiš takoj vrnjene. Pomagaš si pa lahko tudi na ta način, da izročiš bankovce denarnemu zavodu, o čemur bo še govoriti.

Spomini na čase dajatev živil. Priobčili smo v 52. številki 1918 pod tem naslovom dopis iz Malega Vrha pri Mirni peči, v katerem je bil osumljen neki posestnik iz vasi. Mi smo objavili tiste vrstice, ker je pisec sam garantiral za resnico istih z dovoljenjem, da lahko njegovo ime podpišemo, kar pa uredništvo ni storilo. — Dotični osumljeni posestnik je bil pa pri našem uredništvu in stvar pojasnil in plača rad 500 kron, če mu kdo dokaže s potrdili, da je prodajal pšenico po 260 ali 280 kron in krompir po 24 kron; tudi je odrajtoval vojaštvu svoje dolžnostne množine vseh živil brez ugovora itd. Nasprotno je trdil, da bi lahko tudi on piscu očital nelepa dejanja, storjena med vojno, ki jih pa zaradi ljubelega miru zamolči itd. Povedal je tudi, da je pisec nehvaležen človek, ki se ima marsikaj zahvaliti dobrim sosedom, kateri so mu vsestransko pomagali, ko je prihajal kot reven obrtnik v njihovo vas itd. — Kakor vidimo, gre tukaj za obrekovanje. Objavimo ta popravek iz proste volje, ker nam ni bilo nikdar na tem, komurkoli delati krivico v listu, objavimo ga, da ohranimo osumljenemu posestniku čast in dobro ime, katero vživa kot ugleden in spoštovan občinski odbornik v celi vasi in okolici. — Znanprej pa ne bomo sprejeli nobenih enakih dopisov, ki delajo le nemir in sovraštvo med sosedi. Nihče ni brez greha! Potrpimo eden z drugim in ne razširjamo slabosti svojega bližnjega! Kar nimaš rad, da tebi ljudje ne store, ne stori tudi ti drugim!

Laška surovost v Trstu. Dne 29. decembra je sklicala laška vseučiliška mladina v mestno gledališče javen shod, na katerem so zahtevali, da morata Reka in vsa Dalmacija pripadati Italiji. To priliko so Lahi vporabili v to, da so začeli novo, ostudno gonjo proti tržaškim Slovincem. Laška druhal je vdrla v prostore tiskarne, v kateri se tiska tržaška „Edinost“ ter tankaj razbila, uničila in opustošila vse. Uničili so vse pohištvo, stroje, skozi okna pa na ulico pometali vse knjige, časopise in druge predmete. Škoda znaša na tisoče. Značilno pri tem je, da je laška druhal izvršila neovirano svoj posel, kajti prikazal se ni nikjer noben redar. Zbescnela tolpa je nato snela raz poslopja tablo s slovenskim napisom in jo je v svečanem sprevodu nesla do morske obali ter jo vrgla v morje, slovensko zastavo pa na ulici zažgala. Pijana in podivjana laška druhal je nato udrla v palačo tržaškega škofa dr. Karlina, kjer je istotako razbila in uničila vse, pohištvo, knjige ter škofu v enomer grozila z napadom in s smrtjo. Škofa so laški omikanci vlekli na balkon škofove palače ter mu zaukazali, naj zakriči „Evviva l' Italia!“ (živijo Italija), kar je pa škof odločno odklonil. Duhovnik Pahonja so pa silili, da bi naj poljubil drog, na katerem je visela laška zastava, kar je pa istotako odločno odklonil. Bog daj, da bi bilo kmalu konec laškega nasilstva, kajti Lah ni za las boljši, kakor Nemeč in Madžar!

Izpopolnjena ministrska lista. Za ministra trgovine in industrije je imenovan Stojan Ribarac in za ministra prehrane Miloje Jovanović.

Ubiralec glasovirjev pride v Novo mesto. Domačin in Slovenec gosp. Jos.

Marchisetti, ki pride okoli 13. prosinca, je vseskozi vesten in vsestransko tehnično izobražen mojster v svoji stroki. Znan je še od lanske spomladi, ko je izvršil veliko naročil v mestu in okolici v splošno zadovoljnost gledé dela in cene. Bodi toraj prav toplo priporočen. Kdor si želi uglasti pianino ali glasovir, ali popraviti harmonij in urediti orglje, naj pošlje svoj naslov na uredništvo Dol. Novic.

Raznotero.

Prošnja konja. Policijski predstojnik v nekem ameriškem mestu je dal po vseh hlevih nabiti plakat s to-le vsebino: „Prošnja konja! — H tebi, moj gospodar, prihajam z mojo prošnjo! Krmi me in daj mi piti; ko je dnevno delo končano, daj mi počitek v snažnem hlevu. Govori z menoj, kajti tvoj glas več izda kakor bič in vajeti, gladi me in uči me tako rado in prostovoljno delati. Ne bičaj me po bregu in ne stresaj vajeti, če gre navzdol. In če ne ubogam takoj, ne sezi takoj po biču; poglej raj, če niso vajeti v neredu in preišči, če me ne boli podkova na nogi. Če ne morem vžiti krme iz jasel, poglej mi na zobe, ne odreži mi žime iz repa, ker ta je moja edina bramba proti muham, ki mi nagajajo in me mučijo. In potem ko vsled starosti onemorem, potem me ne pusti lakote umreti, ampak usmrti me, da ne bom po nepotrebnem trpel. In odpusti mi, če te s to ponižno prošnjo nadlegujem, v imenu tistega, ki je bil tudi v hlevu rojen.“ — In ta prošnja konja je dosegla, kar ni do sedaj nobena uradna zapoved dosegla: kočjaži in konjski hlapci ravnaajo s konji usmiljeno in pametno.

Vsem izobraževalnim in prosvetnim društvom.

Včeraj 8. januarja 1919 je sto let, odkar se je zgrudil sredi dela prvi slovenski pesnik **Valentin Vodnik**, prvi Slovenec, ki je pozdravil „Ilirijo“ — Jugoslavijo: Mislimo, da ga ni, ki bi ne znal ceniti veličine tega moža. Prešeren, slovenski svetovno znani pesnik, se je poklonil pevcu in delavcu Vodniku, ustanovitelju Mohorjeve družbe, škof Slomšek ga je slavil kot „učence“ in si ga izbral za vzornika; 86 krajskih pisateljev se mu je poklonilo ob stoletnici rojstva v „Vodnikovem spomeniku“ leta 1859. Zdaj pa praznujemo stoletni spomin njegove smrti. Vodnik je v grobu in spi v Gospodu, toda „Ilirija“ — Jugoslavija je vstala in živi. Živemu Vodniku je bila njegova „Ilirija oživiljena“ v mučeništvu; zdaj po sto letih mu je lavorov venec, v nesmrtno slavo. Vodnik je pesnik, ki je z genialnostjo velikih umetnikov prerokov zapel eno najlepših in najbolj nacionalnih slovenskih prigodnic. Pesnika „Ilirije oživiljene“ v prvi vrsti slavimo in se spominjamo v teh dneh nove svobode ob stoletnici njegove smrti. Bil je naš prvi umetni in zares narodni praznik, bil je pa tudi naš prvi veliki socialni delavec in zato mora med svoje ljudstvo, da mu bo vzgled, prijatelj, znanec in duševni — vodnik!

Da se proslavi primerno spomin velikega moža, naročamo sledeče:

Vsako Izobraževalno in Bralno društvo, mladeniška in deklška Zveza, Orel, sploh vsako prosvetno društvo, naj poskrbi v letu 1919, ki naj bo posvečeno predvsem spominu stoletnice Vodnikove smrti, večjo ali manjšo prireditvev samo v ta namen in z nalašč za to določenim sporedom, ki bi obsegel: 1.) Govor o Valentinu Vodniku; 2.) deklamacije njegovih najboljših pesmi, kakor so: „Ilirija oživiljena“, „Moj spomenik“, „kos“ in „brezen“; 3.) pevski zbor poje skladbe Vodnikovih pesmi, kakor: „Zadovoljni Kranjec“, „Drámilo mojih rojakov“ in druge. (Nekatere so v „Slovenski pesmarici“ 1. in 2. zv., ki jo je izdala Mohorjeva družba; 4.) razpečevanje Vod-

Dolenjski fantje in možje! Če je nas kedaj klicala domovina na plan, je to pač v tej veleresni uri! Izgovor ta ali oni — ne drži!

Če si tudi služil, dragi Dolenjec, hlapčevsko pokorno in udano zatiralcem svoje slobode in smrtnim tvojim sovražnikom makari deset let, vsa ta strašna služba nas ne sme odvrniti od ljubezni do naše tako mlade slobode!

Domovina SHS in z njo je tudi naša lepa bogata dolenska ožja domovina — žitna zakladnica vse Slovenije — obsojena tujemu gospodstvu, obsojen je ne le dom naših preizkušenih, vedno tlačjenih tužnih koroških bratov, nego tudi naši lastni, tihi domovi!

Dolenjci! Oklenimo se v bratski ljubezni, v junaški slogi prapora obrambe — zastave slobode — in pojdemo v boj za dom, za naše stare pravice! Vsi na krov, da pokažemo širnemu svetu, da smo dolenski Slovenci junaki, kakor je junak naš brat Srb in Hrvat! Kri naša naj svedoči našo narodno ljubezen do širše slobodne Jugoslavije! Naj izve ves kulturni svet, da hočemo živeti vsi, Slovenci, Hrvati in Srbi na lastni zemlji, odločevati pa o lastni usodi, če treba — tudi z jeklom in krvjo! Naprej, naprej, zastava ujedinjene Jugoslavije!! —u.

Razglasi Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Pozivni razglas. Narodna vlada SHS, Poverjenišvo za narodno brambo razglasa: Radi odpustitve starejših letnikov od vojaškega službovanja se na podstavi sklepov Narodnega vjeća v Zagrebu in Narodne vlade SHS v Ljubljani, pozivljajo s tem vsi v letih 1895, 1896, 1897, 1898 in 1899 rojeni, ki so bili pri prejšnjih prebiranjih za črnovojno službo z orožjem sposobnim spoznani, v vojaško službovanje, nakar se bodo starejši letniki sorazmerno s številom vpoklicanih iz vojaške službe odpuščali. Dolžnost priti k službovanju imajo vsi tisti, ki so v ozemlju SHS pristojni ali rojeni, kakor tudi tisti, ki ne morejo dokazati inozemskega državljanstva.

Priti ni treba:

1. Onim, ki so bili po ponovnem pregledu superarbitraciji priglašeni za vedno invalide, ali premeščeni v neaktivno razmerje, ako ta doba še ni potekla. Vsi ti se pa javijo pri pristojnih orožniških postajah.

2. Rezervnim častnikom, praporščakom in kadetnim aspirantom zgoraj navedenih letnikov.

Nepokorščina proti temu pozivu se bo strogo kaznovala po vojaškem zakonu.

Vse dosedanje oprostitev brez izjeme se z dnem tega razglasa razveljavijo.

Prošnje za oprostitev naj nemudoma vložijo pri okrajnih glavarstvih:

1. Posestniki podedovanih kmetij in vzdrževalci rodbin (v zmislu §§ 29, 30 in 31 vojnega zakona).

2. Bogoslovci ter dijaki, ki se izkažejo s potrdilom, da obiskujejo srednje, visoke šole ali zavode, ki imajo po brambnem zakonu pravico do enoletne vojaške službe.

Zglasitev: Zglasiti se morajo pri dopolnilnem okrajnem poveljstvu, v čigar področju je njihovo bivališče, in sicer: letnik 1899 dne 8. januarja 1919; letnik 1897 dne 15. januarja 1919; letnik 1898 dne 11. januarja 1919; letnik 1896 dne 18. januarja; letnik 1895 dne 21. jan. 1919 vsakokrat ob 8. uri dopoldne pri že navedenem poveljstvu.

Prejšnje c. in kr. in c. kr. domobransko dopolnilno poveljstvo se je povsod združilo v „Vojno dopolnilno poveljstvo“ Ljubljana, Celje, Maribor.

Tisti, ki pridejo v popolni vojaški opremi in sicer: z vojaško obleko ter z orožjem, dobe nagrade 50 kron.

Vojaške podpore. Narodna vlada je odredila, da se s 15. januarjem 1919 začasno ustavijo vsi nakazani prispevki za preživljanje in ameriške podpore. — I. Kdor hoče izza 16. januarja 1919 nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora najkasneje do 15. januarja 1919 pri pristojnem davčnem uradu vložiti prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad: 1.) da je vpoklicanec še v vojaški službi narodne vojske, a ne v službi narodne straže, ali pa, da se še ni vrnil iz ujetništva; 2.) da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, odnosno s svojo plačo; 3. a) da so svoji vpoklicanci brez zaslužka in dohodkov, ali pa b) da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevka nikakor ne mogli preživljati. Prošnjam je priložiti dosedanje plačilne pole. Novi prispevki za preživljanje bodo znašali le 1 K 20 vin., oziroma 1 K dnevno, ako svoji, dasi je upravičenost docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Ako pa so upravičeni svoji povsem brez zaslužka in dohodkov, potem znaša prispevek kot doslej 1 K 80 vin., oziroma 1 K 60 vin. dnevno. — II. Kar velja o prispevkih za preživljanje, velja tudi za ameriške podpore. Potrdila na prošnjah morajo biti slična kakor pod točko I. omenjena. Da bi bila brez izplačila podpore podpirancu resno ogrožena prehrana, bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebej. — III. Svoji invalidov in preostali rodovinci padlih, vsled vojne umrlih ali pogrešanih vojakov, ki so doslej prejemali

prispevke za preživljanje, bodo morali do 15. januarja 1919 vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, da se jim nakaže naklonitev po zakonu z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119. — IV. O prošnjah bodo razsojale nove komisije. Pri presoji upravičenosti in potrebnosti se bo rabilo strogo merilo. Zlasti se bodo ameriške podpore nadalje le izjemoma še nakazovale, ker je stik z Ameriko preko Basla v Švici že sedaj mogoč. Nove komisije bodo odločile tudi o vseh visečih primerih, v katerih so davčni uradi odklonili izplačilo vojaške podpore.

Naredba poverjenišva za prehrano o prometu s teleti in klanimi prašiči. Promet s teleti in klanimi prašiči je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani odslej prost. Izvažati se sme taka živina iz območja Narodne vlade SHS v Ljubljani le z dovolitvijo te vlade. Od političnih okrajnih oblastev na podstavi tozadevnih zakonitih določil za preskrbo prebivalstva zahtevani kontingenti klanih prašičev se morajo tudi še vnaprej oddajati zaupnikom vnovčevalnice za živino in mast. Določila o najvišjih cenah za teleta in za klanne prašiče ter določila o najvišjih cenah za telečeje meso in za prašičjo mast in prašičje izdelke (naredbe z dne 27. nov. 1918, št. 147. uradnega lista, z dne 1. dec. 1918, št. 168. uradnega lista, z dne 14. decembra 1918, št. 200 uradnega lista in z dne 19. decembra 1918, št. 214. uradnega lista), ostanejo neizpremenjene v moči. V Ljubljani, dne 5. januarja 1919. — Dr. Tavčar s. r.

Dopisi.

Iz Metlike. Nenadoma se je pri nas zopet pojavila „španica“ ter zahtevala pretečen teden več žrtev, med temi soprogo tukajšnjega davčnega upravitelja Val. Novaka, vzgledno gospodinjico in nenadomestljivo dobro mamico malima, nežnima hčericama. Blaga, še mlada pokojnica, je bila marljiva in neumorna kakor čebelica, ki se je trudila za svojo ljubljeno družinico od ranega jutra do pozne noči. Ob splošnem nedostajanju stavkujočih in nikdar zadosti plačanih poslov je bila pogostokrat prisiljena opravljati tudi težka dela, ki njenim slabim telesnim močem niso bila primerna. Neprestana skrb za svoje drage ji je nadkrijevala nepotrebnosti počitek; postala je žrtev svojega, vestnega poklica. Neprecenljivo plačilo za Tvoj znojni trud Ti je Vsemogočni že podaril! Svetila Ti večna luč! Kljub skrajno grdemu vremenu in preteči bolezni je spremljalo v žalostnem spredu pokojnico k zadnjemu počitku nepričakovano veliko število udeležencev. V imenu prisotnih, katerim je bilo

na obrazih izraženo globoko sočutje, so se poslavljali domači pevci od prerano umrle z ganljivimi žalostinkami pred hišo žalosti in ob grobu. Žalujočemu soprogu, nesrečnima hčericama in sorodnikom pokojnice naše najgloblje sožalje!

Domače in tuje novice.

V spomin stoletnice smrti prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika, ki se je dve leti izobraževal in navduševal za Ilirijo ob bregovih naše Krke, je imela novomeška deška šola ob 8. uri sv. mašo. Nato se je učencem v razredih pojasnilo pesnikovo življenje in delovanje. S pesmijo „Zadovoljnega Kranjca“, se je v višjih razredih zaključila slavnost. — Na podoban način se je obhajal spomin stoletnice Vodnika tudi na tukajšnji gimnaziji. Slovensna Vodnikova akademija se pa vrši v spomladi, najbrže v mesecu sušcu.

Pravoslavni Božič so slavili dne 7. januarja v Narodnem domu v Novem mestu naši bratje Srbi-vojaki. Bili so zadovoljno postreženi z različnimi jestvinami, vinom in cigaretam. Čast Novomeščanom in vsem darovalcem, ki so prispevali po svoji najboljši moči, da se je božičnica izvršila zares prijetno. S tem so pokazali svoje velike simpatije do hrabrih Srbov, katerim kličemo hvaležnim srcem: Bratje Srbi, čestit Vam Božič! Srečno Vam novo leto!

Plesni venček in koncert priredi „Belokranjski Sokol“ v Metliki v nedeljo 12. prosinca ob 7. uri zvečer v prostorih Narodne čitalnice. V ponedeljek 13. prosinca ob 10. uri dopoldne se nadaljuje koncert. Prvič je vstopnina 6 kron in drugič 2 K za osebo. Svira polnoštevilni mestni orkester iz Karlovca. Vsled velikih izdatkov se preplačila hvaležno sprejemajo.

Legija prostovoljcev. K legiji prostovoljcev za Koroško se javlja vedno več naših fantov in mož. Pri skupnem posvetu sta „Zveza orlov“ in „Slovenska sokolska zveza“ sklenili se udeležiti te akcije in složno sodelovati za rešitev koroških bratov. Legija se zbira v belgijski vojašnici objekt VI. v Ljubljani.

Srbi sprejeli gregorijanski koledar. Iz Belgrada poročajo: Vsi merodajni krogi, cerkveni in vladni, so se zedinili, da se uvede gregorijanski koledar. Vsled pravoslavniških božičnih praznikov, ki bi odpadli, če bi se koledar uvedel že z novim letom, se je določilo, da bo 27. januarij po gregorijanskem, in 14. januarij po pravoslavniškem koledarju zadnji dan razlike med obema koledarjema. To je dan sv. Save. Pravoslavni bodo tedaj 14. januarja preskočili na 28. januarja.

venske samostane pa v kranjsko-slovensko redovno pokrajino sv. Križa.

Leta 1569. dne 22. junija je umrl baron Ivan Lenkovič, tajni svetnik cesarjev, polkovnik, posestnik gradov Treythurn na Kolpi, Mehovski, Poganci, Ruperčvrh, Otočec in drugih. Bil je eden največjih dobrotnikov novomeškega samostana; v svoji oporoki je zapustil samostanu brod čez Krko med Kandijo in Novim mestom; finančni erar ga je odkupil za 62 goldinarjev letnega priboljška; ko je vlada odstopila ta brod mestu, mora mesto ta znesek oddajati samostanu. Ta Ivan Lenkovič je dal samostanu pravico ribarjenja v Krki od tega broda, sedaj mosta, do mestnega mlina. (Chronicon I., 186.) Pokopali so ga z njegovim sinom Kristofom v frančiškanski cerkvi med kapelo sv. Frančiška in sv. Antona.

Leta 1576., pred pustom, 1. marca je mesto pogorelo skoraj do tal, ostalo je le par hiš; zgorel je rotovž, kapitelj in kapitelj-ska cerkev, vsi oltarji, razpela, zastave, podobne, ves cerkveni lišp, listine, razstopili so se celo zvonovi. Tudi kmetom, ki so bili podložni kapiteljni in mestu, je zgorelo vse; iz strahu pred Turki so imeli v mestu shranjeno svoje žito in vse, kar je imelo kaj vrednosti. (Vrhovec str. 77.) Kar je ostalo, je zgorelo leta 1583., kakor piše Valvasor

(B. II. S. 483). Samostan in cerkev nista zgorela ne leta 1576., ne leta 1583.; za pravno samostanske in cerkvene strehe so pobirali miloščino; ako bi bila zgorela, bi novo napravili in čez 24 let ni mogoče, da bi bil les že trhljen tako, da bi bilo treba narediti novo podstrešje. (Chron. I. 166., 173)

Leta 1577. je umrl br. Štefan iz Racherburga (Radgone?).

Leta 1580. so spremenili Karlovec v trdnjavo, ki je na se potegnil vse dobrote, ki so doslej pritekale v Novo mesto. Zbirališče za obrambo mej sklicanih vojakov je bilo prestavljeno v Karlovec, ž njim pa tudi vsa skladišča vojaških potrebščin, civilni in vojaški uradniki. Do tega leta je bila zlata doba za mesto, a sedaj je bilo z novomeškim trgovstvom in tudi z novomeškim blagostanjem skoraj do dobra pri kraju (Vrhovec str. 78).

Leta 1590. po Valvasorju (XI. p. 485), po Iv. Vrhovcu (str. 79) pa leta 1599., je čez pol leta razsajala v mestu neka kužna bolezen in zahtevala nad 800 ljudi, med njimi 149 gospodarjev. Mesto je skoraj do dobra izumrlo; „po Velikem trgu je rasla trava, da bi jo lahko kosili.“ V samostanu ni nihče umrl.

Leta 1601. so popravili samostan in napravili novo streho cerkvi in samostanu.

Leta 1605. je vpepelil velik ogenj nad 60 hiš v mestu. (Vrhovec str. 78) Samostan in cerkev nista zgorela.

Zaradi pogostih požarov in boleznih in ker meščani kot luterani niso bili več naklonjeni samostanu, je bilo vedno manj miloščine in darov. Samostanski predstojnik je bil prisiljen zastaviti srebrni križec (pacifikale) in pozlačiti kelih kostanjeviškemu samostanu za 20 cekinov. Novomeški kapitelj se je s pismom dne 4. avgusta 1624. zavzel za samostan in vse prosil v Gospodu, da naj ga podpirajo, ker v njem vzgledno živijo in so ogledalo vseh čednosti. (Chron. I. pag. 177.)

Leta 1625. se je zopet pokazala grozna kuga; umrlo je 322 ljudi, med njimi 15 gospodarjev. (Vrhovec str. 82.)

Leta 1628. dne 27. aprila je dal mestni sodnik (župan) Andrej Gerič samostanu spričevalo, da je po goreči delavnosti frančiškanov iz mesta izginila nova (luteranska) vera in da se grešniki spreobračujejo v mestu in okolici. (Chron. I. pag. 179.)

L. 1653. dne 22. (30) junija je umrl p. Mihael Humar ali Kumar iz Kojškega (a Chumberg) na Goriškem; hvalevredno je opravljal samostanske in redovne službe; za provincijala so ga dvakrat izvolili leta 1625. in 1628. na

tri leta. Skrbel je, da so pogoreli samostan na Trsatu popravili. Zaradi lepih zmožnosti in spretnosti so ga izvolili za provincijala dunajske provincije; potem za komisarja čez vse samostane v nemškem cesarstvu; v redu za generalnega svetnika ali definitorja, v cerkvi za apostolskega misijonarja. Papež Urban VIII. ga je izvolil za kristopolitanskega škofa v Macedoniji leta 1639.; potem je bil pomožni škof ljubljanskega škofa in naposled novomeški prošt leta 1650. Pokopali so ga v samostansko grobnico (Greider. I. c. II. pag. 226).

Leta 1655. dne 24. decembra je umrl p. Leon Maljavec, je bil dvakrat izvoljen za provincijala v Ljubljani leta 1631. in v Kamniku leta 1637.; dne 25. oktobra leta 1632. mu je izročil ljubljanski škof Rajnald cerkvo v Nazaretu na Štajerskem. V redu je živel 44. let. (Greiderer, I. c. II. n. 82 et 145.)

Že novomeški prošt, frančiškan, pater Mihael Humar je delal, da bi se č. patri kapucini naselili v Novo mesto in pomagali svetni duhovščini v pastirstvu; frančiškanov je bilo takrat samo osem v Novem mestu. Samostan so začeli zidati zunaj mestnega obzidja leta 1660, dokončali so ga pa še leta 1672. zaradi požara leta 1664. in revščine meščanov.

Sestanek starišev gimnazijske mladine je sklical ravnatelj Wester na dan 5. t. m. v veliko fizikalno dvorano državne gimnazije. Vabilu se je odzvalo prav lepo število gospô in gospodov iz mesta in bližnje okolice. Ravnatelj Wester je iskreno pozdravil vse došlece, povdarjajoč veliko važnost čim tesnejšega stika šole z domom, česar doslej v našem mestu še ni bilo v toliki meri, kakor bi bilo želeti. Dom in šola imata isto nalogo, isti cilj — vzgojo mladine: Zato je potrebno složno sodelovanje obeh činiteljev, da je uspeh tem popolnejši. Stariši in odgovorni njih namestniki naj pomagajo iztrebljati iz mladih duš ovire, ki onemogočujejo napredek dijakov. Pred vsem je treba, da je mladina resnicoljubna in odkritosrčna napram učitelju in očetu, materi. Diči naj jo ljubezen in veselje do dela, temeljitost in natančnost pri učenju. Neopravičenemu izostajanju od pouka se ne sme dajati potuha. Mladini pa je treba tudi prostega časa za telesno okrepitev in duševno razvedrilo. Dobre knjige, pouk v prostih predmetih, v godbi, risanju, igre na prostem, šport — vse to je mlademu organizmu potrebno. Škodljive so pa mladini igre za denar, ki razvijajo v mladih dušah strast. Abstinenco gibanje se naj pospešuje, kar je le mogoče. Tudi prepogosto obiskovanje kinopredstav, zlasti če niso za mladino primerne, je kvarno domišljiji. Izključeno bi moralo biti vsako ponočevanje in popivanje gimnazijske mladine. Nujno potrebno je, da stariši in njih namestniki večkrat prihajajo povpraševati po uspehih in neuspehih svojih varovancev. V konferenčni sobi so vedno dobro došli. Ob sklepu je pozval g. ravnatelj vse navzoče: Otrésite se pretiranega rešpekta, ne verujte dijakom slepo in ne obsojajte učiteljev, ne da bi se prej sami prepričali v utemeljenosti očitkov! Želimo, da prihajate često, potem bodo uspehi še boljši. Tem izvajanjem g. ravnatelja so vsi navzoči glasno pritrdjevali. Nato se je ugotovilo mnenje o primernosti nepretrganega pouka na gimnaziji od 7. do 12. ure, oziroma od 8. do 1. ure popoldne s prostimi popoldnevi. Največ glasov (38 izmed 60) je bilo za nedeljen pouk od 8. do 1. ure v zimskem in poletnem času, ostali so bili v prilog nedeljenemu poletnemu pouku, dočim bi naj ostalo po zimi kakor doslej. Višji šolski svet bo o tem odločeval končno-veljavno.

D. M.

Narodnega davka je vplačal davčni urad v Novem mestu in sicer: iz nabiralnika 199 K 13 vin., lastni uradniki za december 17 K 35 vin., skupaj 216 K 48 vinarjev.

Za srbske sirote so darovali nčenci tukajšnje državne gimnazije skupno 258 K 64 vinarjev. To je nepričakovano visok znesek, zlasti ker je večina naših dijakov manj premožnih staršev. Kako skromni so bili dijaški doneski v prejšnji dobi, ko so morali prispevati, v primeri s sedanjimi, ko so sami po lastnem nagibu začeli nabirati! Prej je bil povprečni znesek 20 v, za srbske sirote pa je dal sedaj vsak učenec, oziroma učenka, povprečno po eno krono 15 vin. Naša mladina zasluži javno pohvalo.

Kino Jugoslavija v Novem mestu. Kakor je bilo pričakovati so predstave vedno dobro obiskovane. Seveda bi si v tem oziru želeli še marsikaj popolnejšega, toda začetek je pač povsod težak in v zvezi z različnimi nedostatki. Omeniti pa moramo, da niso vse predstave primerne otrokom. Slišimo, da bodo oblasti v tem oziru preskrbele red. Tako bo ustrezal Kino vsestransko občinstvu.

Poziv trgovcem. Veliko trgovcev je nastalo v vojnem času, ki se niso sploh nikdar učili trgovstva. Ti delajo kvar in škodo pravim trgovcem, ker plačujejo malo davka, delajo pa veliko konkurenco s cenami. Tudi so pravi trgovci, ki so se izučili v svoji stroki, segajo pa v pravice drugim kolegom s tem, da prodajajo vse

tisto, kar vidijo pri njemu, seveda tudi s konkurenčnimi cenami. Takšni škodljivi nedostatki se bodo morali čimprej odpraviti, sicer ne bomo več vedeli, kdo je knjigar in kdo je špecarist. Za to bo preskrbela nova država, kakor slišimo in za to moramo skrbeti trgovci sami, da bo vsak trgovec kupčeval le z blagom svoje stroke. S tem se bo stanje slehernemu trgovcu zboljšalo in bomo vsi lahko drug poleg drugega izhajali. S trgovci lajki pa proč!

„Jugoslovanska tiskarna — Jugoslovanska knjigarna.“ Odbor K. T. D. je v svoji seji sklenil, da se tako izpremeni ime dosejanje Katoliške tiskarne in Katoliške bukvarne. Že dalj časa se je v odboru povdarjala misel, da čast katoliškega imena zahteva, da ni v zvezi s trgovskimi zadevami. To prepričanje je izzvalo zgornji sklep odbora.

Vojni kruh. V Slov. Narodu smo čitali, da je rezala v Ljubljani neka stranka kruh iz vojne pekarnice in je dobila v njem prstan iz aluminija. Lansko leto je dobila ista stranka v kruhu kunjjo, s katero je bil prst obvezan. Za prihodnje pa pričakuje neki cel prst v kruhu.

Žigosanje (štempljanje) bankovcev. Te dni se razglasi v „Uradnem listu“ naredba poverjeništvu za notranje zadeve in za finance od 3. t. m., ki po naročilu kr. ministarstva v Belgradu odreja žigosanje (štempljanje) bankovcev avstro-ogrske banke. To je prvi korak, da pridemo polagoma — pot je še dolga in trnjeva — zopet do polnovrednega denarja. Naše prebivalstvo je pač inteligentno dovolj, da bo samo znalo ceniti njega dalekosežni pomen. Brezprimerne in anarhične draginje, pod katero ječimo, ni zakrivilo samo pomanjkanje blaga, tudi dobičkarji in spekulanti vseh vrst in slojev nimajo vsega na vesti, dober del gre na rovaš dejstva, da sta slaba politika in — vsled tega čisto naravno tudi — slabo finančno gospodarstvo blagopokojne Avstrije spravila naše bankovce najprej na svetovnem trgu in potem še v inozemskem prometu skoro ob ves kredit. Denar je koncem koncev blago, in kot dobiš za slabo blago v prvotnem pomenu besede le toliko dobrega, da je tvoj kupčijski drug odškodovan po množini, kar nedostaja na kakovosti, tako mora na slabem denarju vedno toliko prideti, da pride prodajalec z veliko številko na svoj račun.

Če ozdravimo bankovce, izpolnjen je torej eden predpogojev, dasi ne edini, da ozdravi naše gospodarstvo v obče. Tudi lajik bo razumel, da se nihče ne more lotiti te težavne operacije, dokler ne ve, v kakem obsegu je naš trg okužen s slabimi bankovci. Zato je treba najprej ugotoviti dotični celokupno svoto, ali, kot bi se tudi lahko reklo, inventirati in zabraniti nadaljnji dotok. To se pa da tehnično najlažje in najzanesljiveje izpeljati na ta način, da se vsak „bolan“ bankovec znanuje z gotovim znamenjem, t. j. „žigosa“, kot pravijo Srbi in Hrvati, ali po domače, štemplja. Že kot tako je torej žigosanje za celokupnost in za vsakega posebej tako važno, da smemo pričakovati, da se bo prinesla zadnja krona k štempljanju. Za tistega pa, ki je slep in trmast dovolj, da tega ne uvidi ali noče uvideti, bodi pristavljeno še to, da z nežigosanimi bankovci po 20. januarju ne bo mogel plačati niti davkov in drugih dolgov pri državnih in javnih blagajnicah, niti se mu bodo taki bankovci svoječasno zamenjali za dobre domače. Preostaja mu torej edino le up, da bo na Dunaju več dobil. Ne želimo Dunaju nič slabega, dvomimo pa, da bi mogel podkrepiti prizadetim ta up, če je odkritosrčen in vesten.

Štempljale bodo nalašč za to imenovane komisije, katerih člani bodo župan (njegov namestnik) in še nekaj drugih zanesljivih oseb, ki jih bo imenovalo okrajno glavarstvo. Te komisije bodo poslovale za

eno ali več občin skupaj ali za odlomke občin po navodilu okrajnega glavarstva. Udeleženci zvedo pravočasno po občinskem predstojniku, v katerem kraju bo poslovala zanje določena komisija. Vse drugo bo kaj enostavno: izpolniš „prijavo“, ki jo dobiš pri okrajnem glavarstvu ali pri komisiji za par vinarjev in predložiš to prijavo z bankovci vred svoji komisiji. Štempljati se mora v tvoji navzočnosti, bankovce pa dobiš takoj vrnjene. Pomagaš si pa lahko tudi na ta način, da izročiš bankovce denarnemu zavodu, o čemur bo še govoriti.

Spomini na čase dajatev živil. Priobčili smo v 52. številki 1918 pod tem naslovom dopis iz Malega Vrha pri Mirni peči, v katerem je bil osumljen neki posestnik iz vasi. Mi smo objavili tiste vrstice, ker je pisec sam garantiral za resnico istih z dovoljenjem, da lahko njegovo ime podpišemo, kar pa uredništvo ni storilo. — Dotični osumljeni posestnik je bil pa pri našem uredništvu in stvar pojasnil in plača rad 500 kron, če mu kdo dokaže s potrdili, da je prodajal pšenico po 260 ali 280 kron in krompir po 24 kron; tudi je odrajtoval vojaštvu svoje dolžnostne množine vseh živil brez ugovora itd. Nasprotno je trdil, da bi lahko tudi on piscu očital nelepa dejanja, storjena med vojno, ki jih pa zaradi ljubelega miru zamolči itd. Povedal je tudi, da je pisec nehvaležen človek, ki se ima marsikaj zahvaliti dobrim sosedom, kateri so mu vsestransko pomagali, ko je prihajal kot reven obrtnik v njihovo vas itd. — Kakor vidimo, gre tukaj za obrekovanje. Objavimo ta popravek iz proste volje, ker nam ni bilo nikdar na tem, komurkoli delati krivico v listu, objavimo ga, da ohranimo osumljenemu posestniku čast in dobro ime, katero vživa kot ugleden in spoštovan občinski odbornik v celi vasi in okolici. — Zanaprej pa ne bomo sprejeli nobenih enakih dopisov, ki delajo le nemir in sovraštvo med sosedi. Nihče ni brez greha! Potrpimo eden z drugim in ne razširjamo slabosti svojega bližnjega! Kar nimaš rad, da tebi ljudje ne store, ne stori tudi ti drugim!

Laška surovost v Trstu. Dne 29. decembra je sklicala laška vseučiliška mladina v mestno gledališče javen shod, na katerem so zahtevali, da morata Reka in vsa Dalmacija pripadati Italiji. To priliko so Lahi vporabili v to, da so začeli novo, ostudno gonjo proti tržaškim Slovencem. Laška druhal je vdrla v prostore tiskarne, v kateri se tiska tržaška „Edinost“ ter tankaj razbila, uničila in opustošila vse. Uničili so vse pohištvo, stroje, skozi okna pa na ulico pometali vse knjige, časopise in druge predmete. Škoda znaša na tisoče. Značilno pri tem je, da je laška druhal izvršila neovirano svoj posel, kajti prikazal se ni nikjer noben redar. Zbesnela tolpa je nato snela raz poslopja tablo s slovenskim napisom in jo je v svečanem sprevodu nesla do morske obali ter jo vrgla v morje, slovensko zastavo pa na ulici zažgala. Pijana in podivjana laška druhal je nato udrla v palačo tržaškega škofa dr. Karlina, kjer je istotako razbila in uničila vse, pohištvo, knjige ter škofu v enomer grozila z napadom in s smrtjo. Škofa so laški omikanci vlekli na balkon škofove palače ter mu zaukazali, naj zakriči „Evviva l' Italia“ (živijo Italija), kar je pa škof odločno odklonil. Duhovnik Pahonja so pa silili, da bi naj poljubil drog, na katerem je visela laška zastava, kar je pa istotako odločno odklonil. Bog daj, da bi bilo kmalu konec laškega nasilstva, kajti Lah ni za las boljši, kakor Nemeč in Madžar!

Izpopolnjena ministrska lista. Za ministra trgovine in industrije je imenovan Stojan Ribarac in za ministra prehrane Miloje Jovanović.

Ubiralec glasovirjev pride v Novo mesto. Domačin in Slovenec gosp. Jos.

Marchisetti, ki pride okoli 13. prosinca, je vseskozi vesten in vsestransko tehnično izobražen mojster v svoji stroki. Znan je še od lanske spomladi, ko je izvršil veliko naročil v mestu in okolici v splošno zadovoljnost gledé dela in cene. Bodi toraj prav toplo priporočen. Kdor si želi uglasti pianino ali glasovir, ali popraviti harmonij in urediti orglje, naj pošlje svoj naslov na uredništvo Dol. Novic.

Raznotero.

Prošnja konja. Policijski predstojnik v nekem ameriškem mestu je dal po vseh hlevih nabiti plakat s to-le vsebino: „Prošnja konja! — H tebi, moj gospodar, prihajam z mojo prošnjo! Krmi me in daj mi piti; ko je dnevno delo končano, daj mi počitek v snažnem hlevu. Govori z menoj, kajti tvoj glas več izda kakor bič in vajeti, gladi me in uči me tako rado in prostovoljno delati. Ne bičaj me po bregu in ne stresaj vajeti, če gre navzdol. In če ne ubogam takoj, ne sezi takoj po biču; poglej raj, če niso vajeti v neredu in preišči, če me ne boli podkova na nogi. Če ne morem vžiti krme iz jasel, poglej mi na zobe, ne odreži mi žime iz repa, ker ta je moja edina bramba proti muham, ki mi nagajajo in me mučijo. In potem ko vsled starosti onemorem, potem me ne pusti lakote umreti, ampak usmrti me, da ne bom po nepotrebnem trpel. In odpusti mi, če te s to ponižno prošnjo nadlegujem, v imenu tistega, ki je bil tudi v hlevu rojen.“ — In ta prošnja konja je dosegla, kar ni do sedaj nobena uradna zapoved dosegla: kočjaži in konjski hlapci ravnaajo s konji usmiljeno in pametno.

Vsem izobraževalnim in prosvetnim društvom.

Včeraj 8. januarja 1919 je sto let, odkar se je zgrudil sredi dela prvi slovenski pesnik **Valentin Vodnik**, prvi Slovenec, ki je pozdravil „Ilirijo“ — Jugoslavijo: Mislimo, da ga ni, ki bi ne znal ceniti veličine tega moža. Prešeren, slovenski svetovno znani pesnik, se je poklonil pevcu in delavcu Vodniku, ustanovitelju Mohorjeve družbe, škof Slomšek ga je slavil kot „učence“ in si ga izbral za vzornika; 86 krajskih pisateljev se mu je poklonilo ob stoletnici rojstva v „Vodnikovem spomeniku“ leta 1859. Zdaj pa praznujemo stoletni spomin njegove smrti. Vodnik je v grobu in spi v Gospodu, toda „Ilirija“ — Jugoslavija je vstala in živi. Živemu Vodniku je bila njegova „Ilirija oživiljena“ v mučeništvu; zdaj po sto letih mu je lavorov venec, v nesmrtno slavo. Vodnik je pesnik, ki je z genialnostjo velikih umetnikov prerokov zapel eno najlepših in najbolj nacionalnih slovenskih prigodnic. Pesnika „Ilirije oživiljene“ v prvi vrsti slavimo in se spominjamo v teh dneh nove svobode ob stoletnici njegove smrti. Bil je naš prvi umetni in zares narodni praznik, bil je pa tudi naš prvi veliki socialni delavec in zato mora med svoje ljudstvo, da mu bo vzgled, prijatelj, znanec in duševni — vodnik!

Da se proslavi primerno spomin velikega moža, naročamo sledeče:

Vsako Izobraževalno in Bralno društvo, mladeniška in deklška Zveza, Orel, sploh vsako prosvetno društvo, naj poskrbi v letu 1919, ki naj bo posvečeno predvsem spominu stoletnice Vodnikove smrti, večjo ali manjšo prireditvev samo v ta namen in z nalašč za to določenim sporedom, ki bi obsegel: 1.) Govor o Valentinu Vodniku; 2.) deklamacije njegovih najboljših pesmi, kakor so: „Ilirija oživiljena“, „Moj spomenik“, „kos“ in „brezen“; 3.) pevski zbor poje skladbe Vodnikovih pesmi, kakor: „Zadovoljni Kranjec“, „Dramilo mojih rojakov“ in druge. (Nekatere so v „Slovenski pesmarici“ 1. in 2. zv., ki jo je izdala Mohorjeva družba; 4.) razpečevanje Vod-

nikovih književnih del in razglednic z njegovo sliko. Osrednja pisarna Slovenske krščansko-socialne Zveze je izdala posebno v ta namen knjižico, ki obsega kratek Vodnikov životopis in vse njegove, vedno branjne vredne pesmi in spise. Naroča se na naslov: Katoliška bukvarna, Ljubljana. Cena je prav nizka, zato si lahko naroči sleherni, društva pa naj to store v večjem številu in razpečavajo knjižico med ljudstvo, ki mu je namenjena; 5.) alegorija ali živa slika. Kjer hočejo, da bi bila prireditelj spojena z gledališko predstavo, naj se zato izbere primerna igra. Če je le mogoče in dopustno, naj se uprizori Anton Linhart, „Županova Micka“ ali pa „Veseli dan“ ali „Matiček se ženi“. Tako se bo slavil obenem tudi spomin onega moža, ki so ga vezale z Vodnikom tesne vezi. In še eden naj se ne pozabi omeniti ob teh prilikah: baron Žiga Zojs, ki nam je vzgojil Vodnika kakor Linharta in čigar stoletni spomin njegove smrti obhajamo istotako letos 10. novembra. Pokažimo se hvaležne in da smo vredni sinovi velikih mož! — Osrednja pisarna krščansko-socialne Zveze v Ljubljani.

„Slovenka“, glasilo slovenskega ženstva — Dolgo gojena velika želja našega ženstva se končno uresničuje. Ta mesec začne izhajati ženski list „Slovenka“ kot glasilo slovenskega ženstva.

Da je žensko glasilo med nami nujno potrebno, je na prvi pogled jasno. Novi čas kliče ženo na poprišče javnega dela in življenja po vsem kulturnem svetu in ji poverja velevažno nalogo, da s svojim umom in srcem, s svojimi pridnimi in spretnimi rokami sodeluje pri zgradbi novih in preosnovi starih držav. Tega ne zahteva le demokratična ideja sama ob sebi, marveč tudi kulturne, politične in socialne razmere, v katerih bo ženska kot samostojna prosvetna in gospodarska delavka prišla vse drugače v poštev nego doslej.

Pred vsem moramo računati z dejstvom, da je najmanj 80% žensk prisiljenih na zaslužek izven doma. Temu ženstvu je treba za krušno borbo ustvariti potrebnih pogojev: izobrazbo, politične in vse druge splošne državljanske pravice, kakor tudi zakonito socialno varstvo. Jasno je, da mora ženska ob tem, da zastopati svoje koristi, sama povedati, kaj in kako hoče.

A ne samo za svoje lastne koristi, marveč tudi v vseh vprašanih splošne blaginje mora žensko v javnosti dvigniti svoj glas: o preskrbi revežev, sirot, bolnikov, ženskih jetnikov, zanemarjene mladine, posredovanju dela, preskrbi zdravih stanovanj, ljudski izobrazbi in zabavi, vzgoji mladine, javni npravnosti in podobnih vprašanih gre ženi nedvomno beseda v javnosti. Zato potrebuje lastnega glasila. Pa tudi v zasebnem življenju, kot žena in mati, kot gospodinja, potrebuje ženska novih, širokih vidikov, da bo kos zahtevam, ki jih bo stavil nanjo novi čas, potrebuje glasila, kjer „bo“ mogla povedati, v čem si želi izboljšanja, kjer se bo mogla s sestrotrami pogovoriti o vzgoji in negi otrok, o gospodinjstvu itd. Za vse to ji more in mora služiti ženski list.

„Slovenka“ si bo prizadevala kolikor mogoče ustreči potrebam najširših krogov, obenem pa tudi zadostiti zahtevam inteligentnega ženstva. Prinašala bo članke prosvetne, obrtno-strokovne, gospodarske in gospodinjске vsebine, pa tudi dobro izvirno leposlovje in prevode. V listku bomo priobčevali poročila o ženskem gibanju doma in na tujem. Zato vabimo vsako zavedno Slovenko, ki ji je res ležeče na lastni izobrazbi, umski in srčni, da se naroči na „Slovenko“. Častna zadeva našega ženstva bodi, da svoj list takoj čim najbolj razširi in mu zagotovi obstanek. Vse za list, a list za Vas.

„Slovenka“ bo izhajala enkrat na mesec na 24 straneh, in sicer 15. vsakega

meseca. Stane celoletno 12 kron, polletno 6 kron. Prva številka izide sredi januarja. Naročnina naj se pošilja po poštni nakaznici ali osebno izročila upravi „Slovenke“, Ljubljana, Katoliška tiskarna, II. nadstropje. Ravno tako je naslavljeni pisma, ki so namenjena uredništvu. Uredništvo.

Darovalci za Narodni davek.

Duhovniki novomeške dekanije, zbrani na konferenci sodal. dne 18. novembra 1918, so darovali že objavljeno svoto 860 kron. Darovali so:

Duh. svetnik Anton Šmidovnik 150 K; župnik Franc Vovko 100 K; kanonik Jakob Porenta; župniki Stefan Trškan, Ivan Perko, Anton Zore; kaplani Anton Kastelic, Ivan Pivk, Janez Pucelj, Fran Šusteršič, novomeški tretji red po 50 kron; prošt dr. Seb. Elbert 40 K; župnika Jakob Lebar in Fran Žitnik; kaplana Vinko Gostiša in Andrej Stare; vikar Ivan Žerjav po 20 K; župnik Andrej Česenj in neimenovan po 10 K.

Občina Prečna je darovala po g. Rudolffu Faleskini-ju že objavljeno svoto 1435 kron. Darovali so:

Ivan Vintar, posestnik in trgovec v Gor. Straži 500 K; duh. svetnik in župnik Anton Šmidovnik 150 K; Franc Vintar in Rudolf Faleskini po 100 kron; Alojzij Drenik, Jože Murgel in Franc Drenik po 50 kron; Anton Globelnik 30 K; Anton Koklič, Martin Mišič, Anton Drčar, Jernej Drčar, Janez Sajovic, Martin Springer, Janez Šali, Jože Glavar, Franc Panček, Janez Springer, Alojzij Bartol in Janez Čampa po 20 K; Anton Turk, Feliks Kos, Jože Somrak, Franc Šetina, Franc Jaklič, Jože Saje, Anton Berus, Jos. Zupančič, Alojzij Turk, Kaštanek, Cikanek, Franc Bradač, Janez Kocjan, Janez Berus in Anton Košir po 10 K; Jakob Planinšek 6 K, Franc Trpine 5 K in Franc Štih 4 K.

Občina Toplice je poslala po g. županu Ivanu Pezdircu že izkazano svoto 906 K 20 v. Darovali so:

Dr. Konwalinka in župnik v. p. Franc Zorec po 100 K; Sitar Ignac, Lebič Fani po 30 K; Matko M., Gregore Dragotin po 25 K; župnik Erzar Fr., Strumbl Pavla, Beg Pepca, Zupane Josip, Pečjak Adolf, Henigman Mašs, Zure Uršula, Persina Janez, Pelko Gašper, Klemenčič Lina po 20 K; Fuks Marija, Sitar Ivan, Stravs Franc, Šobar Ivan, Strniša Franc, Muška Franc, Žvan Janko, Gerdovič Janko, Cimperman Benjamin, Pezdire Ivan, Franc Beg po 10 K; Huter Matilda, Šostarič Karol, Zupane Rud., Strniša Franc, Brodnik Antonija, Urbančič Jože, Huter Ivan, Pečaver Janez, Turk Andrej, Turk Anton po 5 K; Fink Jože 6 K; Zamida Matija, Gimpelj Marija po 4 K; Henigman Leopold 5 K; Košak Josip, Vertar Alojzij, Markovič Jakob po 4 K; Markovič Marjeta 2 K; Šporar Anton, Šercelj Jože, Zupančič Jan., Avguštin Jože, Strajnar Marija, Turk Anton, Bradač Matija, Bobnar Uršula, Nardin Janez, Krese Martin po 4 K; Lavrič Marija, Fink Marija, Gorše Jožef, Hrovat Jože, Hrovat Franca, Nose Alojzija, Kobe Franc, Strojnik Janez, Oblak Janez, Bobnar Matija, Fink Franc, Šenica Franc po 3 K; Veingerl Ivan, Zupane Lovro, Gutman Marko, Dukič Marija, Gutman Franc, Fuks Alojzij, Jakše Jožef, Pršina Franc, Brodnik Ivan, Lukman Terezija, Tršar Janko, Markovič Marjeta, Foršček Ana, Gorše Terezija, Makovec Terezija, Makovec Rozalija, Tisovec Franc, Murn Jože, Medic Janez, Pelko Marija, Poglajen Alojzij, Poglajen Frančiška, Kobe Jože, Pureber Franc, Pureber Matija, Bradač Janez, Bukovec Franc, Bradač Franc, Fink Franc, Hočever Jožef, Pelko Franca, Pelko Alojzij, Iyančič Franc, Pečiga Janez, Fink Karolita, Šenica Ivan, Hočever Franc, Muhič Franc, Markovič Blaž, Robida Uršula, Primic Franc, Šenica Ana, Turk Franc, Zefran Franc po 2 kroni; Henigman B., Gorše Andrej, Medic Mihael, Kobe Jože, Avguštin Jože, Murn Franc, Zamida Magda, Bukovec Janez, Bučar Jožef, Bradač Janez, Kobe Jakob po 1 K; Bučar Rozalija 1 K 20 vin.; Zupančič Franca, Medic Ana, Pečaver Jože, Zupančič Jože, Blatnik Franc, Gorše Franc, Poglajen Andrej, Repar Marjeta, Novina Franc, Fink Janez, Primic Karol, Baydek Leopold, Fink Alojzij, Bradač Franc, Bukovec Johana, Janežič Marija, Šenica Anton, Gorenčič Jakob, Pucelj Jožef, Pelko Angela, Smrekar Marija, Šercelj Franca po 1 K; Hren Jože 1 K 40 vin.; Mežnarčič Anton, Markovič Franc, Bukovec Alojzij po 1 K; Pavlin Franc 40 vin.; Gradišar Martin 20 vin.

Dva komata

težka in dobro ohranjena - sta uaprodaj. Naslov pove uprava Dol. Novic.

Javna zahvalnost.

Opština Novoga mesta na prvi dan pravoslavna Božiča 7. ov. meca u 3^h popodne u „Narodnom domu“ priredila je veoma bogatu zakusku i vojničko veselje oficirima i vojnicima ovdašnje srpske posade.

Ovim putem izjavljujem najtopliju zahvalnost u ime gg. oficira, podoficira i vojnika srpske posade na prvom mestu g. županu, kao i svima gospodjama, gospodjicama i gosposdi Novega mesta, koji materijalnim žrtvama i trudom ukažeše bratsku slovensku ljubav i pažnju prema braći Srbama.

Komandir posade kapet. I. kl.

8. januara 1919. g. St. K. Kujundžić.
Novo mesto.

Novo pohištvo

za spalno sobo, se proda; nadalje gramofon (Pathé) in 1 malinček za kavo - v Kandiji Ostermanova hiša. Dobiti je tam tudi še nekaj moškega in ženskega perila ženske obleke, čevljev in 1 par močnih škornjev.

Hiša

na glavnem trgu v Novem mestu je na prodaj. Ravno tam se dobi tudi kopalna banja in druge stvari. Natančneje se izve v hišni številki 100.

Ali imate luč?

Jako dobre karbitne svetilke, ki se prilegajo v petrolejske svetilke, kakor tudi v razne vodne čaše. Kos stane K 15.— Vsako množino karbita razpošilja

Industrija za razsvetljavo
dr. z o. z.

--- Maribor ob Dravi ---
Gospiska ulica št. 5.

Dva pomočnika - in dva učenca

sprejme takoj Karol Planinšek, usnjar na MIRNI (Dolenjsko).

Industrija za razsvetljavo

društvo z o. z.

Maribor ob Dravi

Gospiska ulica št. 5.

Električne naprave za razsvetljavo za mline, žage in druge kraje. — Električni motorji, električni gladilniki, električne žepne svetilke.

V zmyslu sklepa denarnih zavodov v Ljubljani, je podpisano načelstvo v seji 23. dec. 1918 sklenilo, da se od 1. januarja 1919 dalje do preklica hranilne vloge obrestujejo po 3%.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji, 23. decembra 1918.

Razvedrilo.

Kritika. Špela: „Kaj si moški vse ne zmislijo! Sedaj se nam niti odkrivati ne mislijo več! To je naravnost predrzno in nekulturno!“ — Jela: „Kaj ne, me ostaneve pri starem? Kdor se nama ne odkrije, ga tudi ne bodeve odzdravile, če naji še tako ljubeznjivo pogleda!“ — Špela: „In vendar! Za pomisliti je! Boljši prijazen pogled — nego preziranje v dolgem predpustu!“

Dokaz pred sodiščem. Sodnik: „Vi ste zatožen, da ste sosedu kokoš ukradli. Kako se pišete?“ — Zatoženec: „Lesjak.“ — Sodnik: „To pové vse; dokazov ne potrebujemo!“

Domač sporazum. On in ona sta se ravno v prvi skregala, kar sta poročena. Da bi se to ne ponavljalo več, pravi ona: „Veš kaj Jože, narediva tako: Če bova oba ene misli, imej ti prav; če bova pa različnih misli, naj imam pa jaz prav!“

Pred sodiščem. Sodnik: „Zatoženec, v preiskavi ste vse drugače izpovedali!“ — Zatoženec: „Je res; pa jaz nikoli dvakrat enako ne govorim, bi bilo predolgočasno!“

Pred porotniki. Mlad odvetnik, ki zagovarja človeka, ki je svojega očeta umoril: „... In na vse zadnje, gospodje porotniki, ali ni čisto prav, da gre oče prej na oni svet, kakor otroci?“

V šoli. Učitelj: „Kolika da je večnost, si pač ne morete misliti. Hočem vam razložiti. Mislite si, ko bi ljudje vse hlebce kruha in vse žemlje v morje vrgli in iz tega napravili en sam hlebec. Ta bi bil gotovo velik — pa večnost je še veliko večja!“

Pod pokroviteljstvom. Oče, ki bi rad šel zvečer v gostilno, svoji hčerki: „Ti Milka, ali morda veš, kam je mama skrila ključ od hišnih vrat?“ — Hčerka: „Če mi boš prinesel kaj lepega seboj, pa ti povem!“

Znal si je pomagati. Sosed A: „To mi je nerazumljivo, da imaš še vedno tako rejen trebuh, četudi dobivaš meso na nakaznice!“ — Sosed B: „Veš, jaz si znam pomagati: moja žena ne je mesa, otroci ga ne dobijo in služkinji ga ni treba — tedaj zadostuje porcija ravno za-me.“

Časovno. Služkinja, ko zapušča službo, gospej: „Še eno prošnjo imam, milostna: prosim, posodite mi svoj klobuk, da se v njem predstavim gospej, ki me bo sprejela v službo.“ — Gospa: „Kaj vam pade v glavo! Za to je vaš klobuk dovolj dober!“ — Služkinja: „Oprostite, milostna! Svojega klobuka ne morem pokriti, ker je prekrasen in preveč modern; gospa bi bila gotovo nevoščljiva in bi me ne sprejela.“

Spoznavanje značajev. V neki znani gostilni z izvrstno postrežbo v Ljubljani je sedelo pri mizi več gospodov. Kakor v vsaki družbi, se je tudi tukaj modrovalo in govorilo o odsotnih osebah. Neki gospod je obiral nekega uradnika: „... je nestrpen človek in oduren; pove vse v obraz, kar ima v srcu; nič ne zamolči, četudi bi človeka razžalil.“ — Nato odgovori eden gostov: „To se motiš, prijatelj! Ravno omenjeni gospod je izvrsten mož in pošterjak ter odkrit in plemenit značaj, ker ne pozna hlimbe!“ — Splošno pritrjevanje! — Neki drugi gospod hvali na vse pretege nekega odsotnega moža, češ, kako ljubeznjiv, vljuden in prijazen je v govorjenju, se nikdar ne razburi in vse potrpi in rajši molči, kakor bi koga razžalil itd. — Na to odgovori zopet razsodnik: „Kaj hvališ prijatelj človeka, ki hvale ne zasluži! Takšni značajji so hinavci!“ — Zopet splošno pritrjevanje!

Dober konjski gnoj

ima na prodaj

Franc JAKŠE v Novem mestu.

Tisk J. Krajec nasl.